

La mässtra ed Sergov (Sergio Govoni)

Quall ed lasèr ala Cmónna ed Bulaggna tòtt i sù quèder l'èra stè l'insónni ed tòtta la sò vètta, mo ala fèn ai l'à fàta sò surèla, dàpp che ló - Sèrgio - l'è mòrt ala fèn d'un mais d'aguní, dàpp ch'l'èra andè a finìr sàtta àl rôd d'un autobus in Andrea Còsta.

A vaddrel lavorèr l'èra un spetàcuèl: Sèrgio al dpinzèva con i culùr dal laggn anzi, con àl sfumadùr di fòj d'implizadùra ch'i rinpèven i scafèl dal sò *atelier*, al nómmer nôv ed vî *Zannoni*, fòra d'Sant Isì. Ai èra sàul un culàur che in natùra an s'càta brìsa: al vaird e alàura ai dèva un culpadén ed tänpra.

Quand l'èra in vånna ed cuntèr la sò vètta al gèva che in zòventó al sò insónni l'èra stè ed dvintèr un pitàur, mo sò pèder - un òmen con i pî bän piantè in tèra - al gèva che i pitùr i èren tòtt di mùrt ed fàm e alàura al le mandé ai Aldén in dóvv l'inparé ed lavorèr al laggn.

Pòst che in famajja i èren tòtt di falegnâm ch'i avèven butaiga int al Pradèl, sò pèder al desidé che i sù fiù i arènn tirè d'lóng con cla tradiziàn. E acsè al fò.

Chi èter sù d'ù fradí, Dante e Bèrto, i èren chi d'ù falegnâm che mé a i ò dedichè la canzunatta e una vòlta, dscurànd dal sò lavorùr, i m'gènn acsè che in tòtta la sò carìra i aràn druvè sé e nà un mèz chillo ed ciùd. E quasst

al dà l'idè ed cómm i lavorèven, con di incàster e dla còla garavèla.

Una vòlta Sèrgio l'um cunté sta partìda. Ai èra dàu surèl ch'al s'litighèven un cumà antig avó in ereditè. Ste cumà l'èra un chèplavàur dal '700, pèn d'intarsiadùr beléssimi. Acsé àl desidènn ed fèren fèr un còpia ai fradí Govoni: Dante e Bèrto i al costruènn cum i savèven fèr e Sèrgio ai fé tòtti àli intarsiadùr prezìsi al uriginèl. L'andé a finìr che càl dàu surèl i tirènn d'lóng a litighères... la còpia!

La stmèna indrì a sànn andè in Cmónna a visitèr la mässtra e l'emoziàn l'è stè grandéssima. Fenalmànt l'insónni ed Sergov l'è dvintè una realtè e sù i cheplavùr i sran sistemè int al Muséo dal Patrimòni Industrièl ala Bevrèra.

F. C.

Monumänt naziònèl

A Bulaggna ai é un sít ch'l'arèv da dvintèr monumänt naziònèl o, tgnàndes pió bäs, almànc monumänt zitadén. Palàz? Monumänt? Cheplavàur? Moché: l'è al depòsit duv i dòrmen chi bagài ciamè *Civis*, ch'i srènn pò däl spèzie ed tranvài col rôd ed gàmme e sänza rutài. I fónn cunprè, mustrè in piàza con di gran anónzi, pruvè, colaudè e... mài adruvè.

Mé a n sò brìsa dóvv i andràn a finìr chi caratón d'sgraziè, s'i sran dsfàt par recuperèr almànc al fèr. Mo am piàsrè ch'i avanzèssen lé duv i én, pr'urganizèr däl vîsit guidè con di cicerón ch'i fòssen bòn ed spieghèr la fazannda incredèbbil ed chi bigatón col rôd.

Da una vísita acsè as prèv inparèr dimónndi. Pr'èsànpi, cum an s'à brìsa da fèr a aministrèr una zitè. Magaradió fagànd anc un sèlt vèrs piàza, par vaddèr chi trabuchètt inótttil ciamè *pensiline*, ch'i an ardótt a bucón Vî Irnèrio, Vî Marcòni e tòtt al rèst.

I an détt che, par stabilìr ed chi l'è la càulpa ed cal stracantàn ed bajùc strasinè, i i pinsaràn di giòddiz ed tribunèl. Chi srèni i culpévvel? Par realizèr sta ciapè pr al cùl, i an lavorè in tant: aministradùr pòbblic e privè, pulèttic, inzgnèr e tètnic, progetéssta.

E, a m arcòrd, tòtt i avèven asicuré che al *Civis* l'èra al quèl miàur par trasportèr la zànt só e zà par Bulaggna. Alàura, la càulpa èla ed tòtt? Ocio, che quand la càulpa l'è ed tòtt, ala fèn dla giòstra la n'è pió d'inción. Però am é d'avìs che chi 100 miaglìon d'Euro i séppen stè fichè vî, parché inción à màl détt al incuntrèri.

Dío mé, a psèva arsparmièrum ed mètrum a pinsèr a un quèl cunpàgn. Al parché? Oì, parché tòtt i pinsìr i s'n in tìren sänper drì un èter. E acsè am vén da pinsèr anc a di èter prugèt ch'i fròllen da tant àn e, gîra che té prèlla, i én sänper lé stra al lais e al fròsst, cunpàgna un fangén ch'al stàga in nasiàn fèn a quand al v'à a scòla.

A m riferèss, pr'èsànpi, a cal bagài là pr'ària che, pr'èser mudèren i an ciamè *People Mover* (sé, parché l'è giòssta bacajèr in inglais e brusèr al nòster dialàtt). Opùr anc a cal prugèt d'una gran aluviàn ed zimànt int àl nòstri canpàgn, ciamè *Passante autostradale*. Dàpp a tant bacajèr, a tant prugèt e discusiàn, farèni la figùra ch'l'è fàt cal cheplavàur dal *Civis*? Bän, csa vlìv ch'al séppa? Tant di gòbbi a in avàn da cazèr vî: alé, i mî bulgnìs e i mî itagliàn, spindì pùr, *che siete figli d'un signore!* Di sunài!

A vói sàul sperèr che, fra socuànt àn, an i sèlta fòra di èter monumènt acsè da andè a visitèr, con däl guid ch'i t dan tòtti àl spiegaziàn dal parché e dal parcómm i én stè fàti däl gran spais par di quì ch'i sarvèssen cómm un inpiàster in vatta a una ganba ed laggn. Speràn pùr.

Pòvra Taraghèggna, dsmèttla bän ed pinsèr, sinchenà chisà màl duv t andrè a finìr! Sé, v'à là, dänni pùr un tòi. Mo bòja dla palatta, prèmma ed smurzèr al conpiùter am é vgnó in amànt un èter quèl: inción à màl fàt i cónt ed quant lavorùr i arènn psó èser fàt, quanta zànt l'arèv psó èser ajutè, quant quì zitadén i arènn psó èser sistemè con chi 100 miaglìon?

Và bän, se la càulpa la n'fóss d'inción, vrà dir che a la tòi mé e stièvo. Quand andrò in gajóffa, purtèmm bän socuanti mlarànz, ed quand in quand! Gràzie.

La Taraghèggna

La balurdísia di bulgnîs mudêren

Vésst ch'l'êra una bêla giurnêta ed sâul, l'êter dé a sâan andè in zânter in tranvâi. A sâan partè dala farmè d cà mî, ch'l'ê ala Crâus d Camâldoli, e quand a sâan arivè al Baracàn a i ò vésst ch'ai êra tótt un smujarlén par tèra ch'al m à fât spèzie. Arivè da Garganèl ai êra un fiumàtt d âcua ch'l'andèva vèrs la pôrta (Stra Stêven la pannd vèrs al Starlén). Ai ò pinsè: "As srà ràtta una tubadûra dal'âcua!" (da quèlc tânp in zà l'ê dvintè quèsi una môda, l'ê tóttâ una bûsa...)"

In piâza Mingàtt, dnanz ala Pòsta, quand a sâan andè zà dal tranvâi, ai êra un gran mói, acsé a m sâan insujè tótti âl schèrp. A i ò fât chès che tótt quant i avèven âl galòs e mé a m sâan détt: "Mo vè che fâta môda, i stîléssta i strôlghen sâanper dâl nuvitè par fèr spânnder di bajûc ala zânt!". Pò, mitànd in ôvra al mî zarvèl, dâpp avair vésst tótt cal mói, a m sâan catè a pinsè: "Vût mò vâdder che Bulâggna l'ê dvintè cme Cmâc'? Mo nâ, l'ê inpusebbil, a l arêv lèt sâura i giurnî opûr sintó ala televisiân!"

Al zil l'êra sâanper sraggn, as vadd che ala nòt ai êra vgnò zà un gran scaravânt che mé a n avèva brîsa sintó, andànd ed lóng a durmîr cme una maşaggna. Par vî di Tóssc bisugnèva pugères al mûr, parché la curânt l'êra fôrta.

Par furtónna ch'arivè al Pòrdg dla Môrt ch'l'ê in èlt, dôvv a psé scrulèrm i pî da tótt cal sói ch'am s'êra atachè âl schèrp. Al Pòrdg dal Pavajân l'êra tótt mói e a se şblişhèva cme s'as avèss âl schèrp arsulè con âl góss ed mlân. Quand a sâan arivè in Piâza Mažaur a sâan avanzè in smè: l'êra tóttâ penîna d âcua cla parèva una pisèinna!

A sâan andè sóbbit só pr i pirû ed San Ptronî, da dôvv as psèva dèr un'ucè d atâuren sâanza avair i pî a mói. In vatta al Carsintân, con l'âcua a mèza ganba, ai êra i sòlit ruglètt ch'i dscurèven stra d lâur: ai ò tirè da una pèrt nòn Iusfèn ch'l'êra al pió arabé ed tótt. A i ò dmandè csa i fóss suzès e ló al m à arspòst acsé:

- Csa vût ch'a t dégga chèro al mî Rinzén, la Proteziân Zivîl l'â diramè un comunichèt con la spiegaziân ed tótt ste şgunbiamânt: secânnd lâur l'ê un quèl normèl e con un pòc ed tânp incôsa al turnarà int la mèdia. In st mânter gnarà adatères. I an scrètt che

l'ê tóttâ l'ignurantâgin di bulgnîs mudêren che, armisdândes con al vânt ed sâura ch'al tîra dimónndi fôrt, la prodûs una cundânsa ch'la pèr na piôva lóngâ e la vâ d lóng acsé da quèsi un mais. Sperân che tótt quant i bulgnîs i arîven a capîr che acsé an s vâ da inciônni pèrt. Bisâggna turnèr al môd ed vîver ed quarant'ân fâ. Adès ognón al pânsa ai sù furmintón, al s guèrda bân d an spurchèr brîsa i mûr e âl strè, al strôlga tótt i machégg' par paghèr manchi tâs, l'â pèrs la vójja ed stèr lighè con tótt chi èter ch'i vîven int la nostra bêla Bulgnâza e vî ed ste pâs che què. S'andân inanz acsé, a n vói gnanc pinsèr cm al srà vîver stra vént ân: pôver i nûster anvûd!"

Pò, fagànd bâcca da rédder, l'um pugè un culpàtt sâura una spâla e al turnè in mèz al sò ruglâtt.

Renzo Bovoli

Al falegnâm

Ai êren dal '48 quand Carlén al finè la scòla, dâpp avair recuperè i dû ân pèrs par la guèra. L'avèva dâgg' ân e l'êra prânt pr inparèr un amstîr. A dîr la veritè di amstîr l'è avèva bèle provè divèrs, parché lóng âli estèd, pr âl vacànz, l'avèva fât al faturén da un frutaròl, da un lardaròl, da un calzulèr e int na butaiga ed stòf. E inciôn l'êra stè un şgugiòl.

Mo al lavurîr definitîv, ch'an s arcôrda gnanc pió còmm al fò ch'al vgnè dlètt dala sò famajja, al fò al falegnâm. La butaiga in dôvv Carlén al tachè a fèr al faturén l'êra in Rîva Rêno, atais al canèl. L'avèva da tgnîr natta la butaiga, ajutèr i operèri e dèri i usvéi, e pò andèr fòra a tór al materièl, in frarazza o in şgarî. Al mèz ed traspòrt l'êra un bruzén a man, e al padrunâz al n avèva inciôn scróppel a mandèrel fòra da par ló, anc se la ròba da carghèr l'êra d un paîs esagerè.

- Et catarè bân un quèlc pistolân ch'at dâ una spènta!

E defâti bân e spass al catèva un bân òmen ch'l'avèva cunpasiân d un pôver cínno, ala stanga cme un sumâr, e ch'al l'ajutèva digànd:

- Mo chi èl cal dşgraziè dal tó padrân ch'at fâ fèr dâl fadîg acsé?

Una vòlta i avèven da cunsgnèr una cusèinna al Sâs, e al padrunâz l'avèva tólt in prèst un furgunzén e al i mandè vî in dû, só par la Puretèna, ón a bdalèr e ón drî a pî. A turnèr indrî, par

furtónna, ón al bdalèva e cl'èter al stèva in vatta al casân!

Piò avanti i avènn un trizèccuel ed proprietè, e alâura l'êra un şguazén, quand l'êra vûd, a bdalèr par Bulâggna! Mo quand l'êra pén! Se i avèven da travarsèr San Flîs, ch'la s abasèva in vatta al canèl, i i dèven la mälla zâ par la disaîsa par tór al şlanz e psair andèr ed vulè só dala râta da cl'ètra pèrt! Furtónna che al tráfic alâura l'êra pròpi pòc.

Ón ed chi èter faturén ch'al lavurè insamm a Carlén l'êra un ragâz dal Pradèl, che tótti âl matén i l'andèven a tór par turnèr! a purtèr là ala sîra. Al pèr ch'al fóss dânter pr avair picè sò pèder, mo l'êra un brèv lavuradâur, e al s cunpurtè sâanper pulîd. Una vòlta, sâanper col trizèccuel, i avèven da purtèr di mòbil atais ala fâbrica dal giâz, in Âz Gardén. In vatta a cal furgunzén i arivènn d âura ed carghèr una stanza matrimugnèl intîra, cunprais âl raid dal lèt! L'êra d un paîs esagerè, la rôda de drî la n s livèva brîsa só parché al paîs ed quall ch'al bdalèva al fèva da cântrapaîs al casân. Cla vòlta che lé però i avèven d'andèr zâ pr una disaîsa, e al frèno, ch'l'êra sâul de drî, an ciapèva brîsa pr al paîs ed Carlén in vatta ala slénna, mo ló an psèva brîsa livères só sinchenâ a se srèv arbaltè incôsa. Carlén al s'êra bèle vésst spatachè, coi mòbil e tótt, in fânnd ala disaîsa. Invèzi al sò cunpâgn, şvèlt cme na sajatta, al s cazè a zèzer par tèra dnanz al rôd, e l'arivè d âura ed farmèr al furgunzén.

Tótti âl sîr Carlén l'avèva da lavurèr mežâura in pió, brîsa paghè, naturalmânt, par spazèr la butaiga, e cójjer la rézza e purtèrta in canténna. Una sîra, che al padrân an i'êra brîsa, ló l'andè a cà insamm a chi èter. La maténna dâpp al capatâz ai fé un fruntén:

-St'ètra vòlta che t an puléss brîsa, la maténna dâpp et pû anc stèr a cà!

An psèva zèrt andèr a cà a dîr ch'l'avèva pèrs al lavurîr par n avair brîsa antè la butaiga! A dîr la veritè, dèt che lé atais ai êra un mecânic da biziclatt ch'al zarchèva un faturén, ló al provè a dîr ch'al vlèva cambièr amstîr, mo sò mèder e âl sâu surèl, ch'âli êren qualli ch'al lavèven i pâgn, i tachènn a dîr ch'l'êra un lavurîr pió malnâtt, e acsé Carlén al vanzé falegnâm. E pinsèr che al mecânic da biziclatt l'ê quall

ch'al fà adès par *hobby*, a grètis, pr i ragâz d una sozietè ziclèsstica.

Col tänp Carlén l amstîr al l à inparè pulid e l à psó lavurèr sätta a di èter padrón, fagànd valair la sò esperiànza e àl sò capacitè. E l à avó sätta ed ló di ragâzi che, a sò vòlta, i an inparè pulid a fèr al falegnâm. Par ló i fónn di ajutànt, di aglièv, dâl vòlt di bòn amìg, mo mài di schièv. Par furtónna i ténp i èren cambiè da quand l avèva tachè ló, o fòrsi l'èra cambiè la cusianza di lavuradûr.

la Nòccia d Bastèl

Vânt in zitè

Al vânt fradd, quall ed sätta, l arivé in zitè tòtt int na vòlta, e in môd piotòst bróssc e in antézzip rispèt al previçiàn dla televisiàn. Fén alâura ai èra stè un autón insolitamänt lóng, e l èra stè fâzil lasères lusinghèr dala sò ariarèina tavvda, fagàndes purtèr int una atmosfèra quèsi da premmavaira, e, par quasst, l inpât al fó pió crûd. L'aria zlè la taché a supier só pr àl strè, a insfilzères sätta i pôrdg e dänter ai andrón, a fères trasputtèr dai àutobus, a andèr dänter al fnèster avèrti.

- Però!

- Azidóll!

- *Sócc'mè!* - i gèven la zänt, cme dscurànd da par sé, mo zarcànd cunfairma da chi èter, st mänter che àl tvâi culurè, in vatta ai tavlén di barr e dâli ustarî i švulazèven ed cunténnuv. Int àl piâz al vânt al furmé di fulétt che, mulinànd, i fèven vulèr dâl chèrt ed tòtt i culûr. I pizón i fèven dâli evoluziàn vèghi, zarcànd nécci sicûri sätta i spòrt di cópp pò, ed bòta, quand al rifûg' al parèva bèle lé, i vgnèven spént vî dal švintajè d'aria zlè. Int i žardén àl fói žâli e marânni àl mulinènn drî da tèra, cme curiàndel. I anbrûs, in vatta al banchènni, i se strichènn pió atais.

In tòtta cla confusiàn i ragâzû i curèven drî al vânt, che però al scartèva in zà e in là, sänza una lògica. L'èra tòtt un còrrer e švarslèr, st mänter che i grand i zarchèven d arciamèri sänza risultèt. Fenalmänt al vânt al s achietè e scadagnón al psé arcgnósser e recuperèr al sò ragâzòl, quand as sinté una vâus:

- *Marîsa, Marîsa, duv ît?*

Quî ch'i èren lé atais i s vultènn:

- *Cuss é stè?* - la dmandé una mèder

ch'l'avèva par man la sò fangèina.

- *La Marîsa l'èra con nó!* - la gé la ragâzòla.

- *Mî anvâuda... l'é sparé... a n la cät brîsa...*

- *Mo cum él pusèbbil!* - al gé un èter.

Al nòn al vlèva cunfermèr, mo al vânt al turné a supier stra i àlber e i zespói, purtând sîg un'ètra vòlta i cínno, felîz ed tgnîri drî. Genitûr, nùn, ragâz, badanti, i s cruvènn la fâza par ripararères dala pällver ch'l'arivèva da tòtti àl pèrt. La lûs dal dé l'avèva bèle tachè a calèr. Ai èra da cójjer i žuglén, da zarchèr àl bâl finè chisà dóvv, da fèr al incuntrèri la strè ed cà, qualla acsé trancuèlla e tavvda sâul pòchi àur prèmma. Bisugnèva afruntèr al scaravânt. Mo ancâura, int un mumänt, incòsa turné chèlum. Tòtt i zarchènn d ardûser àl famai. Ai salté fòra anc la Marîsa, scalmanè e con àl ganâs râssi.

- *Mo duv èret, duv èret?* - al dmandé al nòn.

- *In gîr... col vânt...* - l'arspudé li, saltarlandi d atâuren.

Renzo Fantoni

(trad. in bulgnaiš dala Nòccia d Bastèl)

Té, csa vût fèr da grand?

- A té, csa et piásrèvv ed fèr da grand?

L'é una dmdanda che la vén fâta spass ai ragâzû quand i ariven a cavâl di dîs - dâgg' àn; naturalmänt l'é stè fâta anc a mé e ai mî amìg e tòtt avèven la sò bèla arspòsta.

Chi gèva al Corsaro Nero o Sandokan dato che ai mî ténp i andèven ala granda i lîber ed Salgari; chi al pilòta, mo brîsa un pilòta basta ch'sèppa mo pròpi "*Luciano Serra, pilota*", al protagonéssta dal fillm, con Amedeo Nazzari, che l inauguré al *Cinema Marconi*, al cinematògrof pió mudèren ed Bulâggna, sóbbit fòra ed San Flîs, la nòstra zòna. Pò ai era ón ch'al mirèva al'èlta parché al pinsèva a fèr l inperatâur d Etiòpia. Inción ch'al géss, sòja mé, al mecânic, l avuchèt, al rašunîr, l eletrizéssta...

Pò as sá cum i van i chès dla vétta: al fiòl dal furnèr l à fât al furnèr int al fâuren ed sò pèder; al fiòl dal frutaròl l à fât al frutaròl int la butaiga di sù e, a v diró, che i an fât benèssum parché a fèr i butghèr, alâura, l à vló dîr crûvres al mât par tòtta la vétta mitànd in-

sämm almànc sèt o òt apartamént e la sò bèla viltèina.

Chi socuànt ch'i n an avó vójja i én andè d lóng a studièr e ón l'é dvintè dutâur, ón avuchèt, un èter tècnic progetéssta e ón dirizànt in banca.

Però par la mazâur pèrt i an fât i operèri lé atais a cà fra Saffi, Santa Viòla e al Bâurg, ala Weber, da Calzân, ala Sâbiem, da Grâzia, ala Duchèti cunprais l inperatâur d Etiòpia, Luciano Serra pilota e al Corsaro Nero.

Par àl ragâzòli an sarèvv brîsa csa dîrum dato che al nòster intarès ed mastièn l era tòtt pr al balân, al tirén, i figurén, guardie e ladri e zacâgn; però bisâggna che a dègga che dâpp a pòc tänp a s mitènn a badèr anc a cäl ragâzòli. Fòrsi àl vlèven fèr la masstra, la sèrta o la paruchîra, chi sà...

Adès an i é dóbbi che la strè preferé la séppa la "*velina*" parché da quall che as vâdd ala tivî, quand ai vén fât un cuncâurs, as presânta dâl mièra ed ragâzi par dlîzren zèncv o sî; e anc quassti, pasè al mumänt ed glòria, al scunparèssen come se i n fòssen mài esistó a pèrt cèri, ma cèri ucašiàn che àl pòlen fèr un pòc ed carîra ala televisiàn; socuanti ètri àl s méttèn insämm ai žugadûr dal balân che àl s i pâsen ón con cl èter; pò ai n é ed qualli che àl s avèjjen par la carîra dl'*escort*, un amstîr nòv, anzi, vèc' cme al cócc.

Se i mî trî anvûd i m avèssen da dmdànd un cunsèi pr al sò lavurîr da grand, sänza un cavail ch'ai apânsa a i dirèvv d entrèr int la pòbblica ativitè, cmónna, pruvènzia, regiàn in dóvv ai é da sistemères col cûl int la farèina in sanitè, aministrazziàn, scòla, tràfic, *lavori pubblici* a fèr ón ed chi amstîr che i eséssten sul sèri, brîsa inventè; e adès a v in dègg socuànt mo ai n é tant èter: *dirigente settore mobilità e trasporti, dirigente settore controlli statistica e strategia, dirigente settore informativo telematico e sviluppo telecomunicazioni* (ed làur qué ai n é sèt o òt sâul in Cmónna), *dirigente responsabile valorizzazione culturale del palazzo comunale* e vî dlóng con un sinifili ed nómm dal gèner.

Un mecânic al gíostta di mutûr, un dutâur al cûra di malè, un šbianchizèn al dà la ténata ai mùr, un filòsof al švilóppa di pinsîr e dâl teorî, un cuntadén al lavâura la tèra, e tòtt i cä

pèssen. Mo la mî curiosità l'è qualla ed savair cusa al fá e al prodùs, in òt àur ed lavurìr, al dirizànt responsàbil dla "valorizzazione culturale del palazzo comunale": sànzà dóbbi as tràta ed quèl d'inpurtànt se al ciàpa pió ed nuvantamèlla euro al àn.

E a dscumitrévv la mî pensiañ che sti lavuradùr che què, ala fén dla sò giurnèta, i n san gnanc luntanamànt còsa al vòjja dir fadiga, inpàgn e responsabilitè.

In cmónna, pruvénzia e regiàn ed zànt con ste qualéffic che què ai n é pió ed dusàntzincuenta, con di stipénndi da s-santamèlla a pió ed zàntmèlla euro al àn.

E in pió, spass i én in trasfèrta, in cumisiàn, in misiàn, con tant ed *rimborso spese*, mo mégga a Varghè o a Bùdri; què a se dscàrr ed Romanì, Ucraina, Canada e Céina, èter che pépp.

Pruvé mò a moltiplichèr par una vinténna ed regiàn, un zintunèr abundànt ed pruvénzi e a n sò gnànca mé quanti cmónni d una zèrta impurtanza e a vdrì quant miglión d euro la métt fòra la pòbblica aministraziàn.

Guèrda té dóvv a sàñ andè a finìr dscurànd dl amstìr che a vlèva fèr da grand.

Elio Evangelisti

Chi èl? *Ferdinando*

S'avì avó l'ucasiàn d andèr in vatta ala teràza ed San Ptronì, ai é di chès ch'a l avèdi véssst. Sé, parché Ferdinando l é al sagristàn dla nòstra bèla baséllica e par tòtt chi mîs ch'l é stè pusèbbil arapèrs fén lasó in èlt

ló l éra lé (la pusibilitè d andèr là só par gòder *dell'inusuale vista su piazza Maggiore* l'è finè ai prémm ed febrèr).

Òn al prèvv dir che ed sicùr al sagristàn ed San Ptronì al srà un bulgnais stièt... Invèzi nà, parché al nòster Ferdinando l é nèd in pruvénzia ed Salèrn, in *Campania*, an capèss una paròla ed bulgnais, mo ai piès dimónndi àl lasàgn bän cunzè. Àultr a quasst, bisàggna dir che cme responsàbil dla baséllica l é l òmen giòsst int al sît giòsst: ló al cgnòss tòtt i sît pió arpiatè, da sàtta tèra infén al granèr (ch'l é un quèl strepitàus); ló l é un brèv muradàur (ch'al srèvv pò al sò mstìr) e al'ucasiàn un fràb e un falegnàm. Ala fàza ed quì ch'i dîsen che quì ch'veninen dala Bâsa Itàglia i an al gnòc sàtta àl lasén, al nòster Ferdinando an cgnòss brîsa urèri.

Quand l àn indrì, insàmm a Giorgio Comaschi, avàn fât di spetàcuel pròpi lé in San Ptronì (Giorgio int la cîsa e mé int al curtil), Ferdinando l é stè la nòstra àmmbra, sanper prànt a dèrs una man quand ai n éra ed bisàgggn.

Pò ai é sò pèder, ch'al s ciàma Nunzio, un èter bèl sugèt, sburdlan al pònt giòsst, con cl'argózzia téppica dla zànt dal súdd, anca ló inpgnè a dèr una man a sò fiòl.

A st pònt che què a vói fèrùv una cunfisiàn. Dàpp che Giòrgio Comaschi l avèva arzvo i visitatùr in baséllica, apanna ch'i èren vgnó dānter tòtt ai éra da srèr l imāns purtān, pèn ed marlāt e marlitōn. Sta mansiān l éra ed competānza ed Ferdinando, mo ló, ch'l avèva capé che mé a i tgnèva dimónndi a srèr l antìg purtunāz ed San Ptronì, l um lasèva fèr. E mé, con l'emoziān d ón inamurè dla sò zitè, a i mitèva l'ānma int al srèr cl óss enòrum, ch'l avèva véssst pasèr di gran personāg' dla stòria universèl, e al bóss ch'al fèva al se strumnèva par tòtta la cîsa con la putānza d una stiuptè...

Bisàggna pròpi dir che dān Oreste, ch'l é al *Primicerio della Perinsigne Basilica di San Petronio*, un ètr òmen méss int al sît giòsst, l à avó dla gran óssta a dlizer dū sugèt cme Ferdinando e sò pèder Nunzio. Nuèter bulgnis - a v al garantéss mé - a psān stèr tranquèll che la nòstra beléssima cisānna l'é in bōni man.

Grāzie *Ferdì*, grāzie *Nónzi!*

F. C.

La siānza di nūster vîc'

Ajòl (*Teucrium scordium*) - scordio, erba foraggera che comunica al latte odore d'aglio, comune nelle valli. Ha credito di vulneraria e il decotto è usato per le cancrene e i doloro podagrici in fomentazione.

Àlber ed Giúda (*Cercis siliquastrum*) – volgarmente albero di Giuda, coltivato in collina, isolato e in siepi, detto anche *álber maledàtt*, perchè una tradizione vuole che di esso si sia formata la Croce. I fiori, di gusto piccante, sono mangiati in insalata.

Albarèla (*Populus tremula*) - alberella, albero e talora arbusto dalle foglie mobilissime. Se ne adopera la scorza per la concia delle pelli.

Da: G. Ungarelli, *Le piante aromatiche e medicinali nei nomi, nell'uso e nella tradizione popolare bolognese*.

Tipografia Luigi Parma, 1921.

Al Pànt dla Biānnda

Nómmer 129 dal 2014

Diretāur iresponsābil e limusnìr:

Fàusto Carpàn

Dsèggn uriginèl:

Lupāmmbol (Wolfgang)

Umberto Sgarzi

Matitāza (Giorgio Serra)

Coretāur di sbāli: **Bertén d Sèra**

Strulgān eletrònica: **Àmos Lèli**

Abunamént par pòsta: almānc 20 € al àn.

Indirèzz:

FAUSTO CARPANI

Via Emilia Ponente 21

40133 BOLOGNA

tel. cell. 339-3536585

fausto.carpani@alice.it

**Tòtt i scrètt in dóvv an i é brîsa indichè
l autāur i én ed Fausto Carpani.**

**Al dizionèri ed riferimānt par cāl paròl
ch'āli én difèzzili da capìr l é quasst:**

Lepri – Vitali

Dizionèri

BULGNAIS - ITAGLIÀN

ITAGLIÀN - BULGNAIS

Pendragon, 2009

I sît bulgnis i én quissti:
www.pontedellabionda.org
www.clubdiapason.org
www.lafamigliabolognese.it
www.bulgnais.com
www.marcopoli.it

I programmi di Carpani e i suoi amici

MARZO 2014	
Giovedì 13, ore 16,30....	Nella sede della Famajja Bulgnaisa (via Barberia 11): pomeriggio in compagnia dei poeti dialettali, con la partecipazione di Fausto Carpani . Presenta Mirella Musiani .
Mercoledì 19, ore 9.....	Dai microfoni di Radio Sanluchino (MF 100.4 - 104.7 Mhz) Fausto Carpani e Luigi Lepri a ruota libera nel programma "il Ricciolone" condotto da Marco Visita .
Domenica 23, ore 16.....	Nella Scuola Popolare di Musica "Ivan Illich" (via Giuriolo 7): "Concerto non stop nel primo anniversario della morte di Stefano Zuffi " con la partecipazione di Antonio Stragapede e Fausto Carpani per la prima volta con il Gruppo Emiliano .
Lunedì 24, ore 21.....	Nella Sede dell'Ass. Culturale "L'Archiginèsì" presso il Centro Sociale Croce Coperta (via Papini 28), incontro dialettal-musicale con Fausto Carpani e Luigi Lepri .
Giovedì 27, ore 21.....	Presso Sala ARCI Paradiso (via Bellaria): serata in favore dell'Istituto Ramazzini, con la partecipazione del Coro I Bruschi e di Fausto Carpani .

I MATTI DELLA POLENTA

Tel. 051-0391646
mattidellapolenta@email.it
Via Sant'Isaia 84/A
40123 BOLOGNA

con orario dal lunedì al giovedì: 11 - 16 e 18,30 - 21,30
venerdì, sabato, domenica: 11 - 16 e 18,30 - 23
Al venerdì POLENTA E BACCALÀ in umido!

